

Een koude lente in de Provence

Fragment uit het korte verhaal 'School van licht':

Boven Delft dwarrelde nevel, licht, luchtig, als een zijden sluier. De spits van de Nieuwe Kerk verdween langzaam uit zicht, alleen het haantje schitterde af en toe in het melkwit van de wolkjes.

Op de Markt ontvouwde zich reeds de zondagsmarkt en groeide uit tot een stad op zich. Rondom het plein en langs de huizen verschenen rijen kraampjes met gestreepte en donkergroene luifels. Vanuit de in alle vroegte geopende cafés en restaurants droegen gapende obers tafels en stoelen naar buiten.

Vanaf de klokkentoren rolden klanken onstuimig naar beneden, het concert duurde maar voort. Bach werd afgelost door Buxtehude, waarna een bekende tango ongegeneerd, voortgetrokken door een driespan kleine klokjes, naar buiten stroomde en een statige rondedans maakte boven de pannendaken, die blauwgrijs waren geworden door de zachte mistregen.

Zo'n anderhalf uur later trok de nevel op, verhief de markt zijn stem en overgoot een mild zonnetje het oude plein.

Het geroezemoes van het grote onderhandelen steeg op naar de torenspitsen en klokken.

Hier diende het huidige multiculturele Europa zich aan: Chinezen, Vietnamezen, Thai en Arabieren met hun hoogst internationale rommel, alomtegenwoordig op hedendaagse markten in allerlei landen, telden hun sokken, onderbroeken, zonnebrillen, sleutelhangers en mokken. In een afzonderlijke rij stonden kraampjes met oude prullaria, waaronder schitterend en kostbaar Delfts blauw, waarvan de gehavende, soms gelijmde zijkanten een glinstering van de zachte zonnestrallen opvingen.

Bij de eetkraampjes werden kaas, honing en zoetigheden verkocht - ronde, luchtige Belgische wafels met lagen chocoladecrème, gecondenseerde melk en confituur, zoveel als je mond deze vorstelijke hoogbouw waagde te behappen.

Tegen die tijd hadden we al koffie gedronken, opnieuw een rondje gemaakt door het kleine centrum van Delft en besloten we terug te gaan naar het plein, waar de kloeke en tegelijkertijd jammerende klanken van een straatorgel vandaan kwamen.

Vanuit de diepe schaduw van een bakstenen kloof tussen twee hoge huizen zagen we, als in een rechthoekig lichtkader dat van boven in tweeën gesplitst was door een hanglantaarn, het grote gebouw op de Markt, gebleekt door de zon, met bordeauxrode luiken als stoplappen. De lantaarn, de driepoot die voor het restaurant was gezet, de kleine blauwe Volkswagen, de gestreepte luifels, de overkapte wagen met het paardje - alles baadde in vol, jubelend licht.

Het paardje was voskleurig met een gouden spoeling in de manen, als bij een welverzorgd schoolmeisje. Op de platte wagen waarvoor het was gespannen, stond een... hoe moet ik het omschrijven, hoe noem je zo'n apparaat... Een poppenkast-pierement, zo noem ik het!

Het orgel zelf was ingebouwd in een uit hout gesneden theater, geverfd in kermisachtige tinten en zo groot als een kleine koets. In de raamopening van de koets, waarachter een aflopende rij orgelpijpen te zien was, stonden de figuren van drie cavaliërs uit de tijd van Elizabeth I: bonte pantalons, kousen, schoenen met gespen en, bovenal, een driekantige steek op de krullen van hun gepoederde pruiken.

En wat er allemaal niet op het barokke front van dit staaltje banketbakkerskunst prijkte - banketbakkerskunst, omdat het leek op een reusachtige suikertaart: druiventrossen, gewelfde bladeren van buitenissige planten, portretten van bekoorlijke dames en zelfs - omlijst door lover en vruchten - een landschap met olijfbomen in een hemelblauw dal.

Het apparaat produceerde je reinste kroegmuziek, draaimolenmuziek, pleinmuziek... kortom, straatorgelmuziek.

Rondom de kar verdrong zich een dolenthousiast publiek. Kinderen reikten naar de suikerzoet ogende verlokkingen van de hemelse wagen, iemand voerde het paardje noten en vanuit de klokkentoren stroomden sequenties Bach-preludes naar beneden, zonder zich te mengen met de mechanische harmonieën van het mobiele kermistheater beneden.